

Univerzita Karlova v Praze

Fakulta Humanitních Studií

Pracoviště historické sociologie

Posudek oponenta na diplomovou práci Bc. Davida Černého

Práce Davida Černého představuje kvalitní příspěvek k poznání toho, jak byla v nedávné minulosti na území ČR upravena problematika interrupcí. Text se zaměřuje především na vývoj legislativy, ale autor u ní nezůstává a sleduje řadu dalších dílčích témat – vztah potratovosti a porodnosti, dostupnost antikoncepce nebo život „nechtěných dětí“.

Zkoumání probíhalo při využití různých typů dat. Silnou stránkou posuzovaného textu je právě práce s historickými dokumenty - archivními daty a dobovými časopisy, v kterých se o umělých přerušeních těhotenství psalo. Díky tomu je vývoj fenoménu popsán velmi zevrubně a práce by mohla sloužit i jako zdroj pro další texty.

Analýzy jsou ukotveny v rámci založeném na historické literatuře popisující období před rokem 1989. Našly by se zde výroky, s kterými by se dalo polemizovat – například že „státy západní Evropy považovaly reprodukční chování svých obyvatel za soukromou záležitost, do které by neměly nijak zasahovat“ (str. 28), což je myslím těžko obhajitelné, určitě pro padesátá a šedesátá léta, kdy byl přístup k interrupcím ve většině zemí západní Evropy striktně omezen. Nevím kde se vzal údaj, že „ve válce padlo okolo 200 000 Čechoslováků“ (str. 15). Ale celkově je i tento rámec dobře sestavený a umožňuje pochopení práce i těm, kdo se v nedávných dějinách ČR/ČSSR do hloubky neorientují.

V práci ovšem poněkud postrádám nějaké sociologické zakotvení. Napadá mě třeba Giddens a jeho Proměny intimity nebo Foucaultova biopolitika, kterou popsal v prvních Dějinách sexuality. Myslím že právě jejich prostřednictvím by bylo možné například ukázat, že snaha kontrolovat populaci (sexualitu, porodnost, zdraví) nejsou nějakým výmyslem socialistického režimu.

Práci přesto navrhuji hodnotit jako **výbornou**, ovšem s tím, že autor by se měl při obhajobě soustředit právě na to, co z jeho analýz vyplývá obecnějšího o společnosti, která zkoumaná opatření zaváděla.

V Praze 28.1.2016

Martin Vávra